

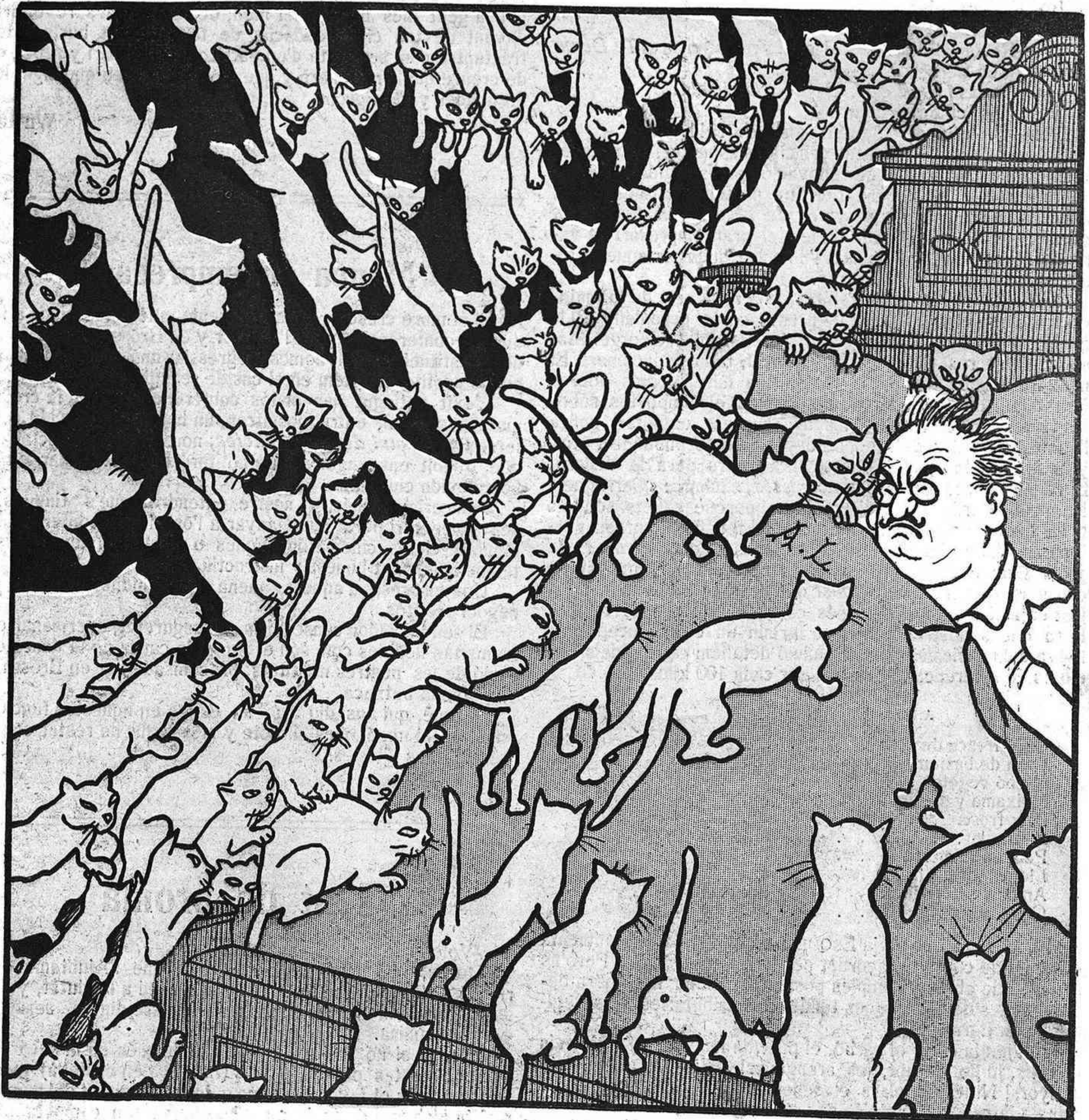
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 16 DE DESEMBRE DE 1910

Núm. 1668 ————— ANY XXXII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

PESADILLA

ELS MÈUS:—Murri!... Pillet!... ¿Còm es que'ns has acaparat les rates?...

Els pressupostos radicals

Somos la reforma y la renovación, escrivia dies passats en *El Progreso* el tant cursi com pretencions Emilià Iglesias, referintse a l'obra dels radicals a l'Ajuntament de Barcelona. Y prou que's veu que'l *barbero ilustrado* té raó! Encara no fa un any que'ls lerrouxistes compten a Cà la Ciutat ab una majoria, y aquesta ha fet figurar ja en el seu actiu les partides següents:

- I.—Festes de la Primavera.
- II.—Concert ab els savoners.
- III.—Negoci de les escombraries.
- IV.—Recepció de l'infanta Isabel y assistència al *Te Deum* per part d'en Serraclara.
- V.—Concert de la cal, el guix y el ciment.
- VI.—Negoci de les aigües.
- VII.—Pressupostos desastrosos pera 1911.

Aquesta es, en els seus principals aspectes, la meravellosa obra de reforma y de renovació que'ls regidors-dependents de don Alexandre Lerroux porten realisada en el municipi barceloní. *Un poquito de revolución todos los días*, canta una coneguda frase del gran empresari de varietats. La trepa dels afamats l'ha substituïda per aquesta altra: «Cada dia un negoci brut».

Allí ont se veu més la reforma y la revolució de la majoria radical es en el projecte de pressupostos pera l'any 1911. En Mir y Miró ha deixat enrera an en Lloyd George. Mai s'havia vist res tan nou, tan radical, tan revolucionari. El ministre anglès diu: «Cal remeiar la miseria dels pobres fent donar diners als rics». Y estableix els impostos sobre les terres incultes, sobre les mines sense explotar, sobre l'aument de valor dels solars degut a obres públiques, etc., y fa aprovar la llei dels passaments obrers pera la vellesa. El regidor barceloní, més *noucentista*, exclama: «Carreguem l'aument de tributs sobre'ls pobres, perquè aquets són els únics que no protesten!» Y tal dit, tal fet. En els pressupostos pera l'any vinent, l'ilustre economista de *La Gran Peña* y els seus companys de majoria recarreguen l'impost de consums, aquell *odiós impost* que dessuca als pobres, y tot just en articles dels que més consumeix la classe obrera. Pera que'ls nostres lectors se formin un clar concepte de l'obra dels radicals, a continuació detallem alguns dels augmentos de referencia, comptats per cada 100 kilos.

Articles	Pagaven Ptes.	Pagaran Ptes.
Carn fresca de porc	26'40	30
Carn de bestiar llanar y cabriu	35	50
Carbó vegetal	35	60
Moixama y arengades.	7	12
Peix fresc.	10	16
Peix salat.	7	12
Peix en salmorra	7	12
Llet condensada	12'50	20
Arròs y ses farines.	2'50	3'50
Cigrons y ses farines.	2'50	6

Podriem omplir mitja ESQUELLA ab la llista dels augmentos de drets de consums acordat per la majoria radical. Però'n's sembla que ab els exemples posats ja n'hi ha prou pera demostrar les democràtiques tendències tributaries dels regidors d'en Lerroux.

Apujen la carn, el carbó, el peix, la moixama, l'arròs, els cigrons, la llet de pot, les arengades!... Fins les arengades, senyors! Ni les populars costelles de pobre s'han pogut salvar de la *reforma* y de la *renovación*!

Qui ho havia de dir! Els radicals augmentant els drets de consums dels cigrons y de les arengades... Es que en sa vida havien menjat altra cosa, en Vinaixa y en Santamaria? Certament que no. Però sembla que d'un quant temps an aquesta part, seguint l'exemple lluminós del seu capdill insigne, els regidors lerrouxistes s'han *emancipat* y procuren *emanciparse* molt més encare. Ara ja no'n menjen de tristes arengades ni de flatulents cigrons. Per lo tant, ja poden recarregar el cost d'aquets queviures, propis de la pobrissalla que'ls vota.

A l'Anglaterra l'acusació més grossa que's fa contra'ls conservadors es la d'anomenarlos *food taxers*, es a dir, «imposadors de tributs sobre'ls aliments». Aquí els *food taxers* no són els conservadors, els potentats: són els regidors descamisats. que ja comensen a tenir bones mudes de camises...

Si el partit que ha elegit an aquets regidors estés format per la gent més mansa del món, de segur que's revoltaria davant de tan cínica audacia, de tan sagnant burla. Mes tractantse com se tracta d'un partit revolucionari y rebel, es de creure que's resignarà y que pagarà al preu que sigui les arengades y els cigrons.

WIFRED

Manca un empresari

El nombre crescut de concurrents que ha assistit a les dugues conferencies que l'Alomar y en Brossa porten donades constitueix pera'ls homes progressius una ensenyansa que, per lo profitosa, estem en el cas de recullir.

L'exit obtingut per abdós conferencians ens fa creure que manca avui, entre nosaltres, un home prou decidit pera ferse *empresari de conferencies*, nou genre d'espectacles, que, o molt ens enganyem, o no tardaria en arrelar en la nostra vida ciutadana.

Mancaria no més, al nostre entendre, que's tingués el seny necessari pera acompanyar a l'oració del conferenciant algunes cintes cinematogràfiques o qualsevol altre passatemp igualment honest y instructiu.

Una empresa d'aquesta mena faria, indubtablement, un negoci profitós.

El seu iniciador conseguiria, ab seguretat, agermanar extrems tan lloables com són el servir la causa de la descatolització de les nostres multituds, preconisada per en Brossa, y omplirse la butxaca.

Perquè, qui ens diu que no estiga en aquestes funcions matinals el medi més directe y més segur de restar concurrència a les iglesies?

Gent de broma

¿Volen que'ls digui una cosa?

Doncs, a mi'm sab d'allò més greu que l'Ajuntament lerrouxista ho fassi tan malament, y arruïni a la ciutat, y estigui com qui diu en vies de deixarnos sense diners, sense pa y sense camisa.

Perquè si no fos això; si no hi hagués en la seva conducta aquestes petites pigues (*lunares* en castellà) ¿volen ferme vostès el favor de dirme quina es la ciutat del món que podria alabarse de tenir un Ajuntament tan campetxano y tan regositjat com el nostre?

LA CONJURA

—A la brega, ciutadans!... ¡Abaix els pressupostos, y guerra als traidors, si es que'ls coneixeu!

—Oh, prou... ¿No'ls hem de conèixer, si nosaltres mateixos els vam votar!...

Cada gesto seu es una pirueta graciosa; cada paraula, una agudesca; cada acord, un xiste; xiste que, naturalment, ens costa sempre tantes o quantes mils pessetes, però que no per això deixa de ser divertit ni resulta menys empapat de sana y fresca alegria.

**

Vostès no se n'han adonat, tal vegada, però la cosa es certa. El carrer més famós de Barcelona, aquell que comença a la Rambla, davant per davant del de l'Unió, y, seguint en línia recta, va a parar a la plassa de Sant Jaume, d'uns quants dies en aquesta part ha quedat batejat ab el nom de carrer de Fernando.

—Però ¿no era aixís com s'havia titulat sempre?

—¡Aquí precisament està la gracia!... A pesar de que'l seu nom, el nom llegítim y oficial, era carrer de Fernando VII, mai a ningú se li havia ocorregut dirne altra cosa que carrer de Fernando a seques. Y carrer de Fernando va, carrer de Fernando ve, aixís havíem passat una pila d'anys, tan tranquils y tan guapos, sense somniar sisquera que al

darrera del Fernando hi existís un VII ordinal, ab tal o qual significació històrica.

Però ha vingut l'Ajuntament lerrouxista, y com que an ell no se li escapa res y sempre està a la que salta, al reparar en aquella xifra romana s'ha dit:

—¿Es possible que a Barcelona's perpetrin tan tremensos abusos?... Ab tanta gent que cada vintiquatre hores passa per aquí, ¿no hi ha hagut encara ningú que s'hagi adonat de la superfluitat d'aquet VII?

Y sense perdre temps, doncs la cosa urgia, ha manat arrancar les antigues làpides de marbre... y allà podran avui veure vostès les noves, pregonant la sabiduria, la previsió, les altes dots administratives dels nostres magistrats municipals.

Calle de Fernando...

¿Quin es el barceloní que al veure la flamant placa de marbre a la cantonada de can Beristain, per mal de caixa que tingui o per comptes que aquell dia hagi rebut, no's planta immediatament a riure?

**

Y com que en materies humorístiques, com en menjar y en gratarse, tot es comensar, darrera d'aquesta hermosa innovació, tan oportuna y tan útil, n'ha vingut una altra.

Dies enrera, un regidor, no recordo si en Guñalons o en Morros, cridà reservadament a uns quants companys de majoria y els ensenyà un ofici que acabava de rebre del senyor batlle.

—¿Han vist lo que diu al final d'aquet document?

Tots els altres varen llegir:

—*El Alcalde.*

—No, no; una mica més amunt.

—¿Aont?

—Aquí, mirin: *Dios guarde á V. muchos años...*

—¿Y què?

—Còm y què?

¿Troben vostès decorós que en un Ajuntament com el nostre s'usin encara aquestes fórmules ridícules, *si que també reaccionaries?*

—¡Es cert!...

¿Còm ha pogut passarnos per alt aquet padró d'ignominia?—

La sessió d'aquell dia vaseruna sessió *solemne*. Apenes llegida l'acta del anterior, tres o quatre regidors dels més conspicuos abordaren valentment l'assumpte, y en nom dels sagrats principis del partit y de la prosperitat de Barcelona, varen demanar que d'aquí endavant totes les comunicacions oficials de l'Ajuntament acabín, no ab la fórmula antiga, sinó ab aquesta altra, més curta y rodona que aquella y, sobre tot, més en consonancia ab l'esperit modern: *Viva V. muchos años.*

Y aixís se va acordar, malgrat les protestes dels obscurantistes y la desenfrenada oposició d'alguns regidors sense cervell que, en comptes de l'expressió *Viva V. muchos años*, proposaven que's digués *Salud y pesetas*, o *Sin más por hoy*, o *¡Ande la órdirga!*, o qualsevol altra irreverencia per l'estil.

**

¿N'hi ha prou ab aquets dos botons de mostra pera ferse carreg de l'altíssim valor comic del nostre Ajuntament y del tresor de rialles que hi hà amagat dintre d'aquells vintiquatre o vintíssis cossos, en apariencia tan radicals y tan fieros?...

¡Ah!... ¡Quina llàstima que, pel seu mal cap, tot això, tan prodigiosament divertit, estigui en camí d'acabar en un processament dels que deixen rastre!...

MATIAS BONAFÉ

□ ————— □

Un plan de tributació

La setmana passada aprofitava l'haver fet coneixensa ab el *Butlletí de la Societat Protectora dels animals y de les plantes de Catalunya* pera contar al llegidor quelcom de la vida princepesca que, en un estable de Vilanova, mena l'ilustre *Papeto*. Els aconteixements me porten com de la mà a insistir sobre'l tema dels animals. Y es que mentres l'amic tipograf componia la *pregaria del cavall*, la nova m'era arribada de que a Fransa intenta'l fisc gravar ab un impost els gats y els canaris, que'l Govern de la tercera República estima esser besties de luxe y de plaer.

Inutil dir que'l tema ve essent l'actualitat més sortint en el món de l'humorisme, que se n'ha servit pera forjar les més espirituals y les més xamoses fantasies. El projecte d'aquet nou y original impost ha vingut a enriquir el repertori imens de la proverbial alegria francesa. La joia despertada per l'iniciativa ministerial ha sigut grossa de debò. La premsa burgesa, enemiga de les institucions republicanes, l'ha donada en fer correr que la qüestió social serà resolta en un tancar y obrir d'ulls si, duent la seva activitat un xic

REFORMES SOCIALS

—A què ve aquet posat, noies?... Esteu molt tristes!... Què us passa?...

—Una desgracia, fill!... El Govern no vol que les dònes treballin de nits.

espirituals y les més xamoses fantasies. El projecte d'aquet nou y original impost ha vingut a enriquir el repertori imens de la proverbial alegria francesa. La joia despertada per l'iniciativa ministerial ha sigut grossa de debò. La premsa burgesa, enemiga de les institucions republicanes, l'ha donada en fer correr que la qüestió social serà resolta en un tancar y obrir d'ulls si, duent la seva activitat un xic

LA RIMA ETERNA

«Mientras exista una mujer hermosa...,
mentres celebrin Jocs a Vilajuiga,
mentres quedí un tan sols dels Folch y Torres...
¡habrá poesía!»

més enllà, se decideix el Govern a fer extensiu el seu projecte als productes necessaris per a l'alimentació dels pobres animals domèstics. La qüestió social serà promptament resolta,—diuen—tota vegada que'ls cabals per als retirs obrers y altres meravelles dels temps moderns no mancaran, com fins ara...

Cal confessar—bromes apart—que'l projecte ha produït certa explicable sensació. Als impugnadors de l'iniciativa ministerial replica el Govern que l'impost que's tracta de crear respon admirablement al nou principi que informa la llei de tributació; principi altament democràtic, tota vegada que consisteix en pendre la major part possible del capital dels rics, y no tocar per a res als pobres. Aquesta teoria, sustentada pels reformadors del Pressupost, se troba perfectament concretada en el projecte d'impost sobre la renda... El plan del Govern, com he dit, afecta solsament, per ara, als gats y als canaris. Tot fa creure, no obstant, que la cosa no quedarà aquí, y que la veu dels que clamen que's tingui en compte la llargaria del pèl dels felins a fi de que la quota afecti sols als fills de *casa bona*, se perdrà en l'indiferència.

Per cert que entre les idees exposades aquets dies pels qui reneguen de l'implantació del nou tribut n'hi ha alguna que no pot titllarse del tot desencertada. Si de veres anima al Govern el proposit de fer que sols paguin els rics—diu un articulista—són ben be unes altres, y de tota altra mena, les fonts a les quals podria acudir-se, en lloc de fer veure, com se pretén, que als ulls del legislador passen poc menys que despercebudes. Exemple: un aficionat a les coses d'art se permet adquirir un llibre de cent cinquanta planes. Ne té verdadera necessitat? No. Doncs que pagui un dèu per cent d'impost. Que una dama compra roba d'a vinticinco francs el metre? Que pagui igualment. Tota tela qual preu passi d'un franc norantacinco es declarada article de luxe, podent esser tarifada en conseqüència. Impost afectant les pells destinades a servir de forros; impost sobre'ls rellotges d'or—doble quan siguen de repetició;—impost sobre'ls calçotets de seda; impost sobre les sabates de xarol; sobre'ls smokings; sobre'ls banquets—ab combinacions progressives segons siga'l nombre de convidats y els plats de que estiguen compostos;—sobre les robes escollades—també doble en cas de gira...—

L'autor del projecte descobreix encara un més enllà. Pera arrodonir la quantitat que'ls governants se proposin obtenir, y dat cas de que lo apuntat no s'estimi suficient, proposa aixís mateix l'aplicació d'una tarifa afectant a les *amigues*, article que considera superflu per excelència, y que, al dir de l'articulista, podria esser aplicat ab una implacable pro-

gressió. Dèu francs per any al que s'agenciés una *midinette*; cent al qui volgués un *maniquí*; mil als que *entretinguessin* una ballarina, y dèu mil pels que no's conformessin ab menos que ab l'*amistat* d'alguna de les *estrelles* dels teatres del boulevard. Tot ab el ben entès de que precedís a la cobrança del tribut la corresponent declaració per part de l'interessat, al qual podria condemnarse a pagar el triple de lo que en justícia li correspongués en el cas d'incorrer en el delict de defraudació.

Segons calculs de l'agut hisendista tocaria l'Estat, d'adoptar el seu projecte, la friolera de *dos mil milions*, deducció feta dels *mil doscents* que creu s'invertirien en pagar els empleats que, en virtut del nou plan de tributació, podrien, sens dubte, colocalse.

A l'agafar la ploma era la meua intenció parlar avui de les flors... plantes gemades, les més agradoses al cor y a la vista entre totes... Quedi, el ferho, per a un altre dia.

No'm penso, perxò, haver perdut el temps passat en donar compte d'aquesta nova font d'ingressos destinats a enriquir l'Hisenda pública.

Emperò si troba el llegidor que lo explicat no li interessa, no tinc inconvenient en fer ofrena de l'article als lerrouxistes de l'Ajuntament, per a que prenguin nota d'aquet nou plan d'arbitris.

Comptant que a lo que porto dit pot afegirshi encara l'idea del qui prenent peu de la carga a fons donada per l'Octavi Uzanne contra'ls barrets de copa, ha demanat també que, a semblansa de lo fet per la República de 1848, se'ls gravi pel ministeri Briand ab un bon impost.

BOY

Ara sí que estem ben llestos

El Diluvio, cavallers, ha perdut ben be'ls estrebs.

A forsa de cassarli errades, a copi d'anarli corregint equivocacions, creguerem avergonyirlo y ferlo entrar pel bon camí.

Però per lo vist, no hi ha remei.

En comptes d'agrairnos el nostre bon zel, ha tret *El Di-*

luyio el cabas de les escombraries, de les seves clàssiques escombraries, y demàinne de pudor!

A falta d'enginy, d'aquest enginy que, dit siga sense cap mena de pretensió, acostumem nosaltres a fer anar tan barato, recorre *El Diluvio* al repertori en ell proverbial, pera demostrar, sens dubte, la veritat d'aquell adagi castellà segons el qual la cabra *tira siempre al monte...*

Y la manca d'enginy es en *El Diluvio* tan manifesta, que temptats estem de creure que, de decidirse un dia a dedicarnos un *niot*, serà aquet cosa tan nova y tan *poc vista* encara, com l'indispensable enterro, compost en el cas present de dues caixes mortuories—la una *La Campana* y l'altra *L'ESQUELLA*—darrera les quals aniria, a bon segur, el nostre editor ab trajo de *clown*, detall que, com se comprèn, no deixaria aixís mateix de constituir la última paraula en qüestió d'inventiva.

Qui sab si, pera que res faltés al quadro, hi figurarien també tres o quatre setmanaris locals. Pera comble de novetat, podria el dibuixant amagar la firma, no tant per modestia com per deure certes atencions... o diners a la persona a qui pretengués satirisar.

Diem que sols aquesta o per l'estil pot esser la *làmina* que *El Diluvio* s'arrisqui a dedicarnos algun dia, perquè no es possible que els qui tan ramplonament escriuen puguen empescarse cap altra il·lustració que no siga la que hem dit.

En tot cas, podrien avisarnos.

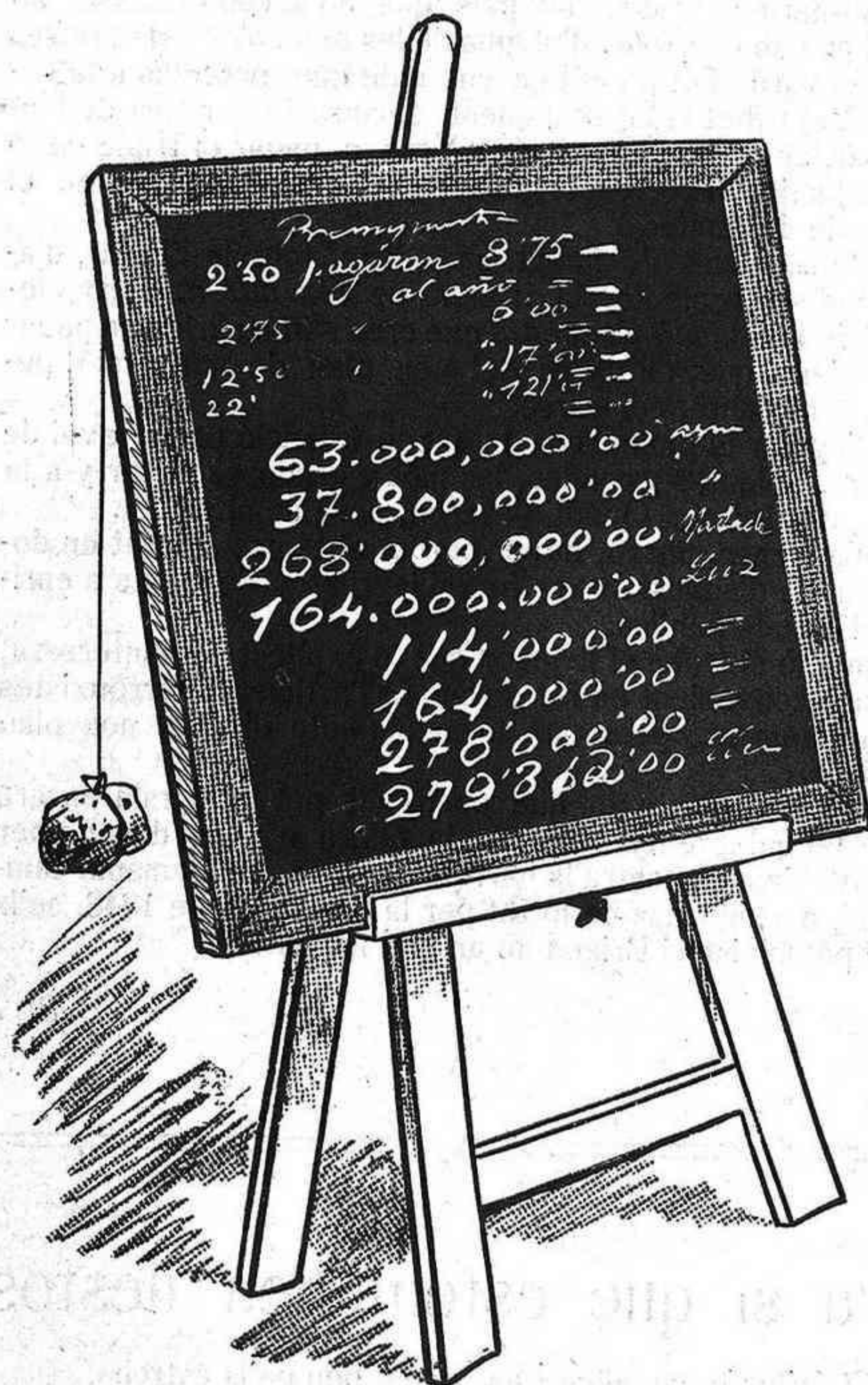
Y nosaltres, que en materia de trobar temes apropiat pera esser dibuixats hem demostrat tenirhi la més gran trassa, no dubtariem en treure'ls del compromís.
Sols sigués per llàstima.

Ab aquet número de *L'ESQUELLA* va, sense augment de preu, un plec de quatre pàgines de *DEL BORN AL PLATA*, «Impressions de viatge», per Santiago Rusiñol.

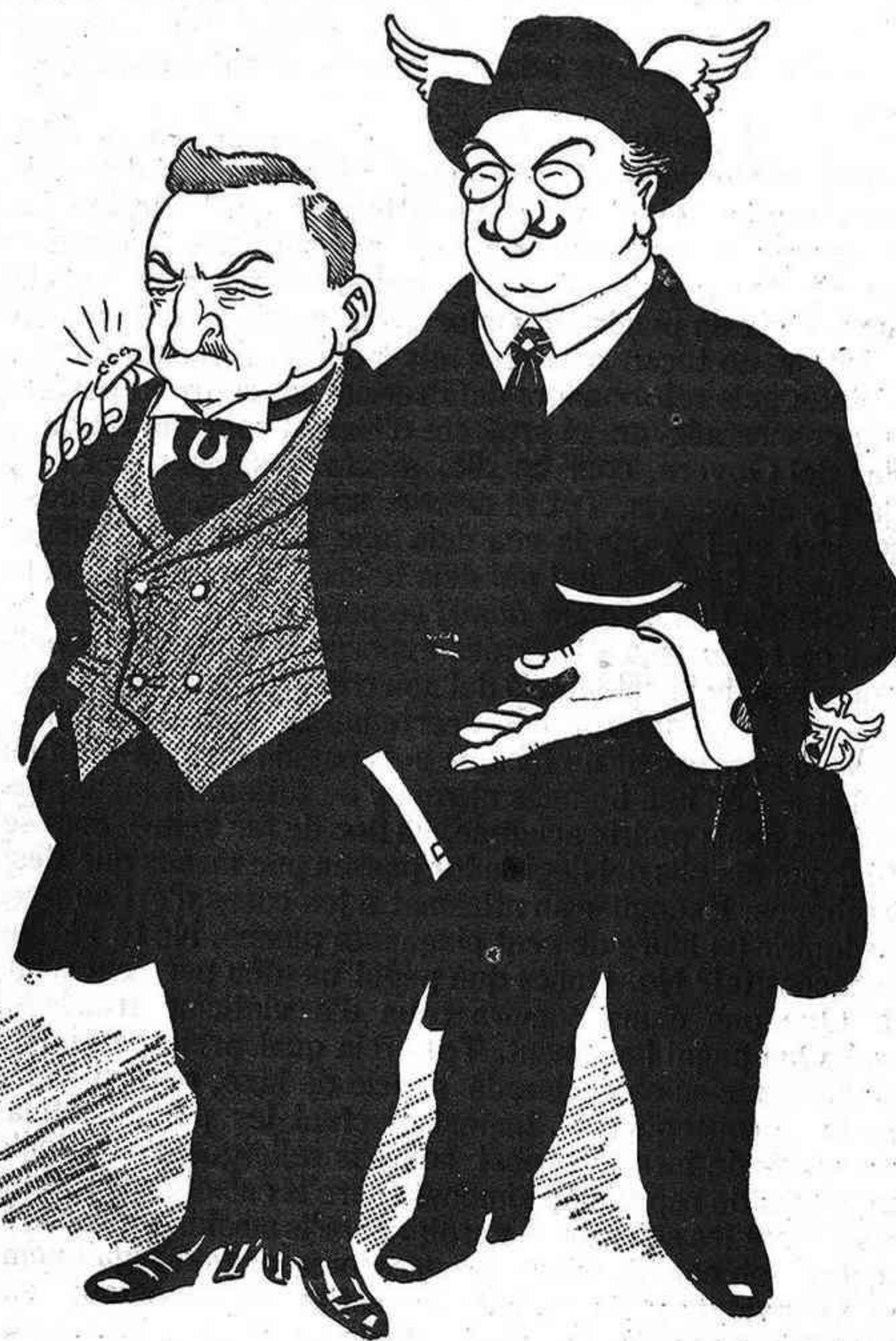
MUNICIPALESCA

L'atenció de quants barcelonins segueixen ab interès les gestes dels nostres concellers—que pot dirse que són una majoria bon xic més nombrosa que la que confirma en el Consistori els negocis lerrouxistes—l'atenció de Barcelona, diem, està fixa en el debat que, pera tractar dels assumptes municipals al Parlament espanyol, se plantejarà a primers de la vinent setmana.

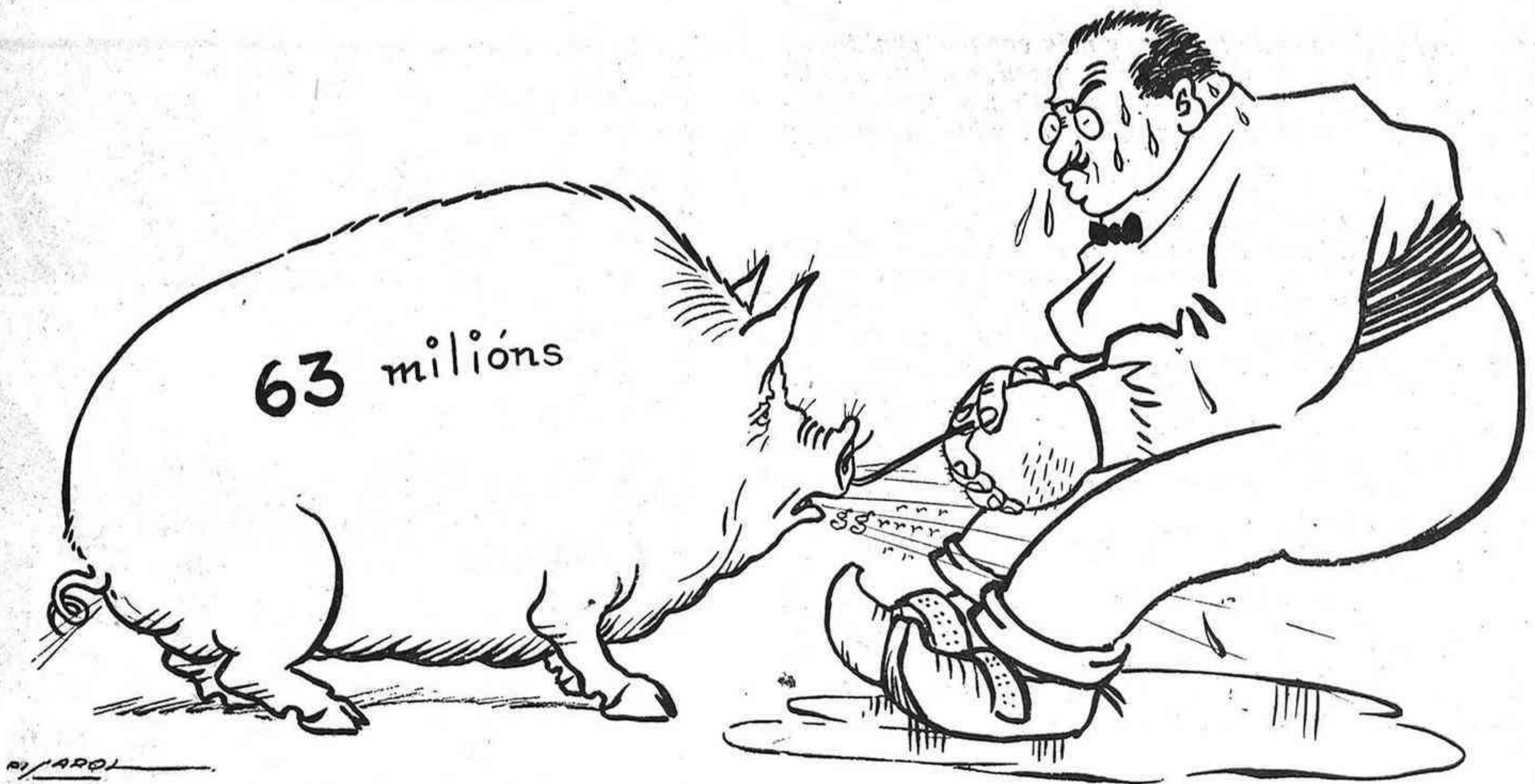
De l'interpelació que a les Corts se prepara no'n tenim

NÚMEROS

—Veiam, senyor Inaudi, vostè que sab tant de comptes... ¿quant hi surto guanyant, jo, ab tot això?
—Oh!... Es incalculable!...

ADOL

DITXARATXO DEL TEMPS

«Per Sant Tomas, agafa el porc pel nas.»

més referències que aquelles que'l llegidor haja pogut procurar-se..., a no esser que, al revés de nosaltres, tingui entrada en algun dels minúsculs cenacles en els quals *els llamps se forgen*. Vol dir que la font d'informació la constitueix, en aquet punt, la premsa diària, al alcanç, avui, de totes les fortunes, y podriem afirmar que de totes les intel·ligències.

Segons els diaris, portaran la veu cantant en aquet debat, els senyors Carner y Ventosa Calvell. A l'hora en que'l llegidor desplegui L'ESQUELLA estaran, doncs, afilant-se les armes pera entaular aquest interessant *corps a corps* entre'ls representants de la Barcelona culta, civilisada, al ensemps que civilisadora, y aquesta caricatura de virrei, sota quina capa s'aixopluguen els enemics de la ciutat.

Que la sort siga propicia als veritables representants de Catalunya es lo que de veres desitgem.

**

La nostra opinió respecte de l'intervenció dels diputats catalans en aquet debat va quedar netament exposada en la nota de la setmana darrera.

Ab la franquesa ab que acostumem a parlar, ab la sinceritat que posem en les paraules, diguerem, al tractar d'aquest assumpte, que per certes raons que apuntavem, amén d'altres que guardavem per prudència, entenim que tocava a don Pere Corominas l'anar a Madrid, pera, encarant-se ab en Lerroux, discutir en la Cambra popular no ja aquest assumpte tenebrós de les aigües, sinó altres mil quina importància es per tots reconeguda y que l'opinió pública ha jutjat igualment d'un modo desfavorable.

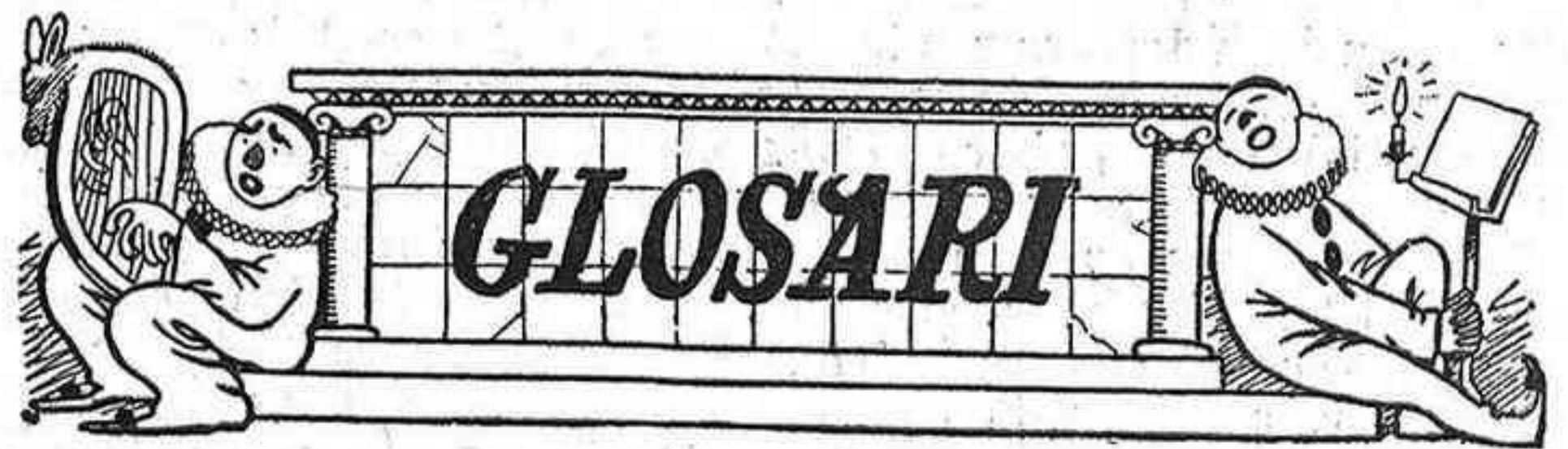
Al senyor Corominas més que a tot altre diputat—afegim—correspon de dret aquesta enlairada tasca. L'investidura parlamentària que'l director d'*El Poble Català* ostenta, l'hi otorgarem els barcelonins... Y com si el fet honorífic de representar en la Cambra dels diputats a la ciutat ultratjada no sigüés encara un motiu prou poderós pera decidirlo, s'hi ajunta la circumstància—única entre'ls nostres diputats—de que, com el capitost de les forces radicals, siga el senyor Corominas jefe de partit...

Malhauradament, a lo que's veu, no ha sigut el nostre prec escoltat pel *leader* de l'esquerra catalana, qui jutja més prudent entretenir als electors ab historietes a lo Bocacci que complir ab la difícil y delicada tasca per la qual fou nomenat.

No ho entenem...

Però al donar la nostra partida com a perduda, be ens permetrà el senyor Corominas el que li fem avinent que, entant no justifiqui la seva actitud—continuació de l'observada al discutir-se els pressupostos—forsós ens serà convenir en que no van del tot desencaminats quants asseguren que està fent el jefe de l'esquerra un paper que res-té d'airós, y del qual podria molt ben donarse'l cas de que'n fos ell mateix la primera víctima.

JUST

PELLS

El vellut aristocratic y l'astracan senyorial han cedit el seu reialme a la pell de fera, de primitives virtuts calefactores.

Tant consum ne fa l'actual moda femenina, de pells de fera, que, si algú no hi posa remei y no's pensa seriosament en implantar incubadores d'ossos y guineus, aviat les besties peludes, a forsa d'encarirse, s'acabaran.

Abans, an el que'ns escorxava un conill pera fer ab arròs li regalavem la pell. Aviat, per una pell de conill, donarem l'arròs, el conill... y hi afegirem el congre.

Els xals, els boas, els manguitos, les capes, els som-

breros, els adornos de tot això y més encara, avui tot es de pell. Si no pot ser d'ós, o de lleopard, o de gazela tífida, ha de ser d'ovella mansa, de gat masquer o de llebre prenys; la qüestió es que sia pell, y ben adobada y ben llampant.

Dònes de la pell del bordell!...

Dònes de la pell de Satanàs!

No hi ha dubte que, enquadernades en pell, enganyen molt més les dònes. Veureu senyores de presència revinguda que pel defòra tot es pell y pels dintres tot pelleringa. Però les primeres en enganysen són elles mateixes; perquè la pell, els pellaires l'acanen a molt alt preu, y quant més plenes de pells, més cares de vestir costen les dònes, y quant més cares vagin vestides, més respecte faran als joves casadors, que esperaran a fer el cop de cap altres temps menos «peliaguts» y altres modes més «pelades».

Això per lo que toca als solters, que en quant als casats, ja'ls planyo.

Els homes, que vagin alabant l'elegancia de les modernes dònes-esquimals. Elles aniran molt «chic» y molt maques engiponades ab les pells de tota mena de bestioles feréstegues; però, tinguin compte qu'ls ho diu: a la curta o a la llarga, de la pell dels homes se'n faran les tiretes.

XARAU

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL.—Continuen representantse ab general acceptació les obres *Miqueta y sa mare* y *Mall de festa*, haventse reprodut, també ab exit, la tragedia *Andrònica*.

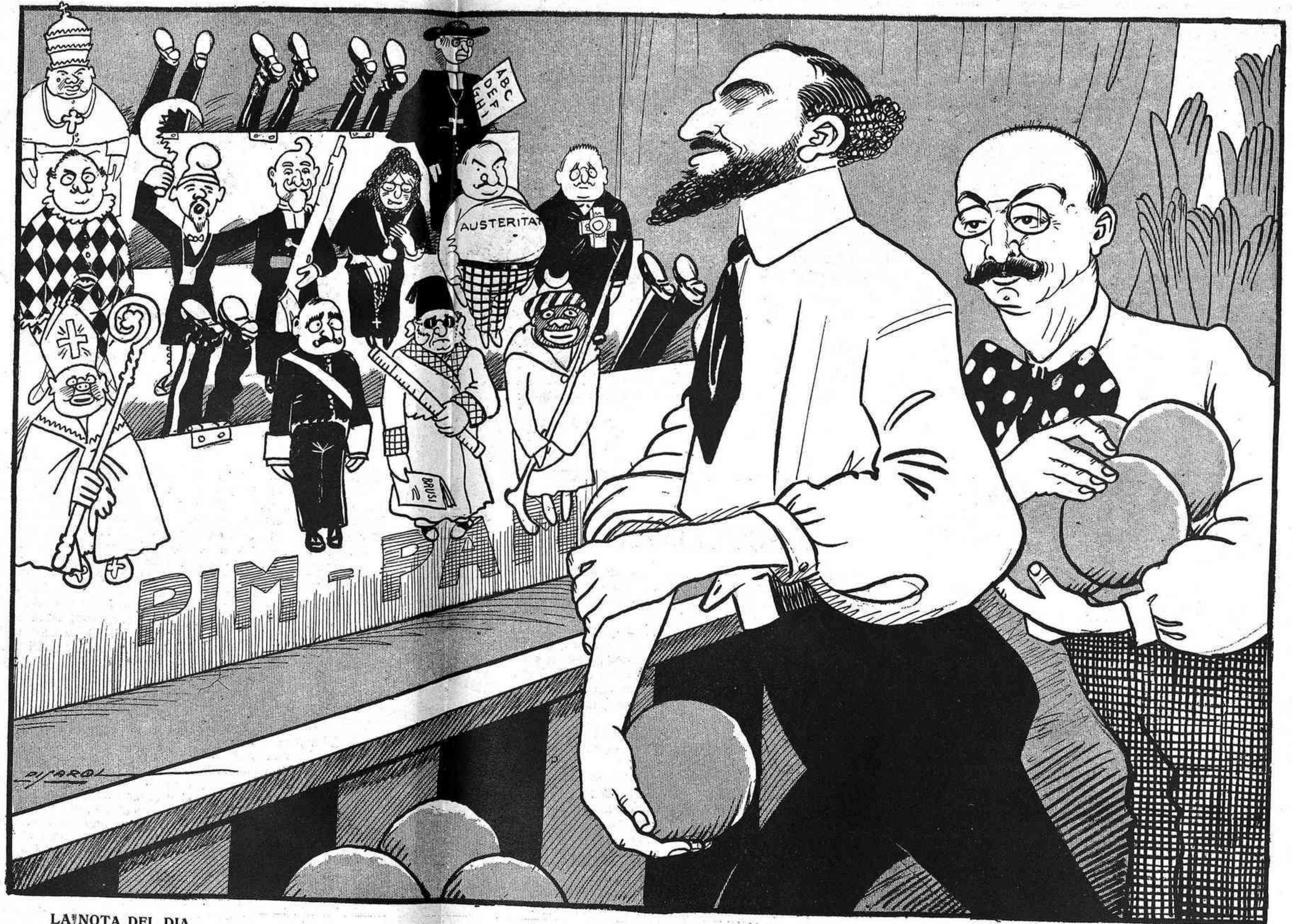
—La funció a carrec del Centre d'Ultramarins fou un exit pera'ls seus organitzadors. A més de *La pubilla del Vallès* y *Qui compra maduixes*, se reproduí *Estil Imperi*, ab una excelent interpretació.

—Sabem que's prepara una suculent funció d'Ignoscents, y que van endavant els ensaigs de la comedia *El dallabaix*, arreglo d'en Santiago Rusiñol.

Y si sapiguéssim del cert més coses que corren de boca en boca, també les diríem.

ROMEA.—L'Adrià Gual se l'ha d'apuntar bona, aquesta vegada. La seva darrera producció es més que un bon intent; es una bella mostra del seu esperit culte, del seu talent artístic y de la seva bonhomia poètica. *Donzell qui cerca muller* seria, ab una mica més de transcendencia en el fons y una mica menos de lirisme florallesc en el dialóg, una obra perfecta. Plàsticament, en Gual ha triomfat, com triomfarà sempre que s'ho proposi, perquè té coneixements y gust y paciència. L'obra que'ns acaba de donar, considerada com espectacle, ha d'agradar forçosament a tothom. L'espectador, davant d'aquelles escenes de rellieu classic, ara plàcides, ara mogudes; davant d'aquelles figures, unes plenes de vida, altres simbòliques, se desprèn per complert de l'acció, que, per altra part no l'interesa gaire, y concentra tota la seva atenció en els quadres variats que se li presenten y escolta aquells versos sempre armoniosos, però no sempre impecables, y a pesar de que en tots els moments se fa més carrec de lo que veu que de lo que sent, l'espectador s'impressiona agradablement y disfruta y acaba per aplaudir de bona gana.

Han dit els dòmines de per aquí que aquet *Donzell* recorda coses de'n *Shakespeare*, de l'*Hauptmann* y fins d'en Tirso de Molina... No ho sé; ni ho vui saber. A nosaltres ens va recordar més aviat aquelles visions que's feien a ca'n Graner, però no tal com eren, sinó tal com havien de ser. Una visió dolça d'una glosa amorosa, tendrament delicada, que no arriba a commoure, però que deixa en santa calma l'esperit.

LA NOTA DEL DIA

Entusiastes partidaris de tota mena de gèneros, sempre que aquets sien tractats ab art y bona fe, ens plau avui felicitar de tot cor an en Gual y a l'empresa del ROMEA.

Y vagi, també, un aplauso per la presentació. Les decoracions dels mestres Alarma y Moragas són esplèndides.

L'interpretació, ajustada, sobre tot en els conjunts. S'hi dis-

tingeixen, entre tots, la senyora Baró, que està molt *mascle* y molt artista, la senyora Gotarredona, y els senyors Aymerich y Capdevila.

LICEO.—*Mefistofele* ha proporcionat un gran triomf als artistes del Liceu, y molt especialment al baix senyor Mansueto,

cantant de bona escola y que fa gala d'una hermosa veu, molt clara y molt ben timbrada. Pera ell varen esser totes les ovacions, encara que no deixessin d'aplaudir-se els conjunts, doncs a la bona interpretació de la celebrada partitura de Boito hi ajudaren també, ab voluntat y ab art exquisit, les senyores Crestani y Mariny y els senyors Palet y Trever. L'orquestra, dirigida pel

«Aquí no va a quedar titere con cabeza.»

mestre Mancinelli, va donar color y calor a tots els inspirats fragments.

—Diumenge a la nit va anar la primera de *Norma*, obra molts anys hà no representada y que feu les delícies dels nostres avis, sens dubte perquè aleshores se contava ab artistes de gran empena. Ara, pot assegurar-se que han salvat la partitura d'en Bellini la senyora Russ, que val molt com a soprano y com a actriu, y l'orquestra, que, baix la batuta d'en Mancinelli, fa veritables prodigis. Els demés artistes no tenen prou talla pera aquesta òpera, que es de les que tot ho confien a la veu y a la dicció dels cantants.

—Pera aquesta mateixa setmana anuncia l'empresa la reproducció de la famosa *Salomé*, de Strauss. Ab tal motiu, y degut als indispensables cambis de decorat, el passat dimecres va donar-se la darrera representació de *La Vestale*, de Spontini.

TÍVOLI.—Segueix l'èxit d'*El conde de Luxemburgo*, obra que, per ara, va alimentant les taquilles d'aquet teatre y de quatre o cinc més, en perjudici del *género chico*, que d'aquesta feta ha quedat ferit de mort. *Amén*.

—Dilluns va tenir lloc el benefici de la Pura Montoro, ab un ple a vessar y grans obsequis a la simpàtica artista.

—Pera avui està anunciada l'estrena de *Papitu-Revista*, obreta en sis quadros, lletra y música dels senyors Soler y Moraguetas.

Veus volatils asseguruen que's tracta d'una revista de costums barcelonines plena de *sàtires crítiques*, a la manera d'aquella famosa que en Pujulà va estrenar al *Granvía*.

Li desitgem millor èxit; y confiem bona part d'aquest a l'empresa, que ha promès posar l'obra ab gran luxe, havent encarregat el decorat als reputats escenografs Moragas y Alarma y Brunet y Pous.

L. L. L.

De debò, fora una llàstima que la forma poètica desaparegués...

Ens té reservades, encara, tantes sorpreses agradables!

LA SENYORA X.—Acaba de publicarse en l'acreditada *Biblioteca Popular* de «L'Avenç» el drama en quatre actes, d'Alexandre Bisson, *La senyora X*. Fou estrenat ab èxit en el Principal, a primers de l'any passat. La traducció, molt cuidada, es obra de don Narcís Oller.

EL MARQUÉS DE BACALLOA (*Escándalos de la Corte de Portugal*), por Antonio de Alburquerque.—Interessant novela, de tendència política, que's va propagar clandestinament a Portugal durant els darrers temps del regnat de Carles, y que degué ajudar no poc a fomentar l'estat de rebelió popular que més tard ha donat els seus fruits enderrocant la tarada monarquia. L'obra enclou pàgines valentes y està escrita ab art y desenfado. Les principals figures que han intervingut en les recents tragèdies de la veïna nació hi estan pintades de mà mestra. En resum, un llibre d'amenitat per lo que té de descriptiu y d'anecdotic, y una obra d'ensenyansa històrica pels encertats pronostics que d'ell n'han resultat.

El casament d'en Saldoni.—Sainet en vers pera quatre persones. Es el primer de la «Colecció Millà». Aquet popular autor se proposa reproduir, arreglats convenientment a la moderna escena y vestits ab versos nous, els millors «Sainets vells» que havien fet les delícies dels nostres avis. No està mal la pensada.

Memoria sobre el actual Concurso para abastecimiento de aguas de Barcelona y en especial sobre la proposición presentada al mismo por don Gonzalo de Rivas.—Prou havem comentat com se mereixia aquet projecte en altre lloc. An aquesta classe de *memories* no hi cab altra cosa que donalshi *expressions*...

SEPT SCIENCIES

IRIS (VERSOS), por Guillermo de Montagu.—Quatrecentes setze planes de versos de totes mides y de tota mena de tendències, inspirats la major part en l'ambició del llorer y vestits d'un pessimisme a la moda. Vegi's sinó lo que l'autor ens diu parlant d'ell mateix en un sonet-epitafi carregat de ripis:

«Aquí yace un vencido de la suerte...
tuvo un único amor... ¡el de la muerte!...
y un anhelo no más... ¡el de la gloria!...»

Fullejant aquet llibre, especie d'*Anuario Riera* poetic, per lo gruixut y per lo *pesat*, el lector hi descobreix pensaments bonics d'en Becquer, d'en Bartrina, d'en Campoamor, y sobre tot d'en Sarasate, perquè la música d'aquestes composicions es música de violí.

Pera donar una idea de l'enginy que gasta'l senyor Montagu en qüestió de mètrica, bastarà sols senyalar que en el seu *Iris* hi consten composicions enteres compostes de versos de vinticinc síl·labes, com aquet que transcrivim:

«Si entonces tu alma tierna y dichosa, con los ensueños de la inocencia se sonreía...»

Que dona l'impresió d'un punt de mitja escorregut per un gat negre. Y al costat d'aquesta *forma nova* hi ha un sonet arranjat ab versos d'una síl·laba que resulta una monada, un bibelot pera colocar en una lleixa de cuina.

Encàntinshi y aprenguin:

Mi
fé
que
di...
¡Ni
sé
de
tí!
¿Dó
más
vas?
¡Oh,
bien!...
¡Ven!...

ESQUELLOTS

L'*Almanac de L'Esquella de la Torratxa* pera 1911 ha obtingut una acceptació grandíssima. Si havem de ser sincers ens toca confessar que, per més que'l nostre desitg fos, naturalment, un èxit, no l'esperavem tan franc ni tan sorollós.

Les importants reformes implantades enguany a la popular publicació constituïen, sens dubte, una millora, essent també les firmes dels col·laboradors una sòlida garantia, però la novetat, el cambi de fons y d'aspecte eren tan radicals, els gustos són tan variats y les tradicions arrelen, encara, tant, a casa nostra, que, vaja, resultava'l projecte, més que un atreviment, una temeritat.

Però l'*Almanac* ja ha sortit a la llum, ja ha corregut de mà en mà per tot Catalunya, y sortosament ha agradat a tothom.

Són en nombre infinit les enhorabones y les felicitacions rebudes per la Direcció; són tantes que, en l'impossibilitat de contestar degudament a cada un dels amables comunicants, ens havem de contentar fentho a tots en general desde aquestes columnes. Y pensar que avui, nosaltres, com cada any pels volts de Nadal, ja teniem a punt el classic lletreret de *No se admiten felicitaciones!*... Felicitacions tan sinceres, tan desinteressades com les que rebem aquets dies, qui es que no les accepta?... A mans besades!...

Mercès a tots. Al public no se l'ha de correspondre ab paraules, sinó ab fets. Y el nostre fet serà prosseguir en el camí emprès de les millores, procurant acostarnos lo possible a la perfecció.

Vida y salut tinguem!...

¡Horror dels horrors!

Segons acaba de fer public el diari del *caudillo*, els tramvies

VISITA EPISCOPAL

—Ara sí que comprenc que està grave el nostre Ajuntament.
 —Per què?
 —Mira... El senyor bisbe ve de portarli la benedicció apostòlica...

de Barcelona, *los tranvías de la muerte*, que diu ell, son propietat ¿saben de qui? ¡Dels jesuïtes!...

Com que, donat l'origen de la notícia, es impossible dubtar de la seva exactitut, esperem que tots els regidors lerrouxistes, tots els empleats lerrouxistes y tots els periodistes lerrouxistes que tenen *pase* del tranvia correran a tornar-lo al gerent de l'empresa, avergonyits de portar a la butxaca un obsequi degut a la Companyia de Jesús.

No es de suposar que, homes tots ells d'arrelades idees y anticlericals irreductibles, s'avinguin ni un' hora més a viatjar d'arròs, constantlos, com els consta, que aquest *arròs* procedeix de la *calle de Caspe*.

Així al menos ho entenen les persones que encara gasten decència y saben a lo que obliguen les conviccions.

L'altra tarda, al despatx de'n Mariano:

—Señor Alcalde... Señor Alcalde... Ahí está Su Eminencia el doctor Laguarda.

En Callén, al panyo:

—Què vol dir, Eminencia?... Aquí no hi ha més *eminencia* que jo!...

Armonies esquerranes.

El senyor Carner, al Congrés:

«—Yo me felicito de que el señor Lerroux haya indicado su propósito de intervenir en el debate que con el señor Presidente del Consejo de Ministros hemos quedado que se entablará en esta Cámara para discutir los asuntos de Barcelona.»

El senyor Corominas (don Pere), en l'inauguració d'un centre de la Barceloneta:

«—Algú'm diu: Vos, que sou diputat, ¿per què no aneu al Congrés a interpelar al Govern sobre la mala administració municipal dels lerrouxistes?—Y jo'ls dic, y us dic a tots vosaltres: —No es allí ont hem d'anar a rentar la roba bruta: es aquí, es al mitg de la ciutat ont hem d'arreglarho.»

¿Què haurà dit el senyor Carner al enterarse d'aquestes manifestacions del *leader* de l'Esquerra?

Probablement, mica més mica menos, una cosa com això:

—Pere, ab el teu discurs, dígamho, que jo no n'estic segú: ¿es que m'has fet fè una planxa o es que has volgut ferla tu?

Els metges homeòpates han donat un banquet al diputat senyor Sagnier.

Ja'm penso què devien menjar els ilustres dosimètrics:

Per sopa: *tintures mares*.

Per entrant: *mandonguilles d'acònit*.

Per postres: *confits de chamomille a l'hu per mil*.

Y, en sortint,... *Belladona* a tot pasto!

Agrait, en Sagnier els va fer un petit discurs, prometent d'ara endavant dedicarse a una política ben homeopàtica.

Que pera ser ben activa haurà de ser, naturalment, a petites dosis.

¿Han vist, la Societat Astronòmica, quina manera de prosperar?

Fundada tot just fa dèu mesos ab una norantena de socis, avui ne té ja 230, compta ab recursos propis, adquireix llibres, instruments y mapes, publica un *Butlletí* que no hi ha més que demanar, y encara estalvia diners, fins al extrem de posseir ja

un recó de 1.800 pessetes, convertides en paper del Estat del 4 per cent.

Tot això va ferse constar en la Junta General celebrada l'altre dijous al Saló doctoral de l'Universitat, en la qual, ademés, se renovà part de la Directiva, que queda avui baix la presidència del Dr. don Eduard Fontserè.

Per l'interès que'ns inspiren totes les iniciatives enlairades—y ¿què més *enlirat* que l'astronomia?—ens alegrem moltíssim d'aquets progressos, en els quals tanta part hi té l'incansable secretari de la Societat don Salvador Raurich.

¡All right y visca Urania!

L'ex-regidor senyor Duràn y Ventosa, perorant sobre les actuals qüestions municipals en un mitin celebrat dies enrera al teatre Olimpo:

«Poden estar satisfets els que varen votar al senyor Nualart. Els que no'n deuen estar gaire són els que votaren als lerrouxistes.»

Però vingui'm aquí, senyor Duràn: ¿d'aont ho ha tret vostè això de que els electors dels candidats lerrouxistes no estan satisfets?

¡Santa ignoscencia!... ¡D'això sí que se'n diu viure fóra de la realitat!

Si alguns n'hi ha que efectivament murmuren y s'exclamen, són únicament els pocs que encara no han obtingut l'empleo que, en pago del seu vot, els varen prometre.

Però els demés, els que, ben colocadets en el Municipi, cobren ja de la Pubilla y s donen la gran vidassa, tingui vostè la seguretat de que estan contents, contentíssims, y que consideren als actuals regidors del *caudillo* com uns pous de ciencia y uns Himalayas administratius.

¡Palabra!

No són sols els modestos diaris barcelonins els que la *meten* en qüestions de gramàtica y demés primeres materies empleades en les bones construccions periodístiques: també els grans rotatius de Madrid, tan *finchados* y tan *súpers* en tot, saben, quan se'ls presenta ocasió, pegar la seva relliscadeta y deixar anar la seva *diluviada*.

Parlant *El Mundo* de la diada de la Concepció, patrona de l'Infanteria espanyola, y descrivint les festes que als quartels de la cort se li han dedicat enguany, comensa la ressenya pel del «Rosario», y diu:

«En el *prehistórico* cuartel de este nombre...»

Lo qual, una de dues:

O vol donar a entendre que aquet quartel es tan antic que ja existia abans de l'invenció dels soldats,

O demostra com dos y dos fan quatre que l'autor del fragment copiat té una idea bastant lamentable de lo que vol dir «prehistoria».

¿Quina es, estimat lector, en opinió teva, la interpretació més verossimil?

Nosaltres prou ho diríem,
però perquè puguis tu
fallà ab tota independència,
ens ho callem... y fem punt.

El senyor A. Ambroa es un bon burgeset lerrouxista que's dedica a l'expedició de productes farmaceutics ab establiment obert a Barcelona.

El senyor Ambroa, en un article publicat fa pocs dies, s'ha atrevit a discutir la conferencia de l'Alomar ab un pet d'arguments de *farmacopea* que son una delícia.

A nosaltres ens ha fet el mateix efecte que si sentíssim an en Pau dels Encants discutir a Ciceró.

La qüestió es de llum, però els barcelonins ens hem quedat completament a les fosques.

Ens referim a l'extranya predilecció que la majoria lerrouxista acaba de manifestar per la «Societat Barcelonesa d'Electricitat», proveidora del Municipi en aquest important servei public.

Terminat el contracte que la ciutat tenia ab la societat esmentada, dues companyies han acudit al Ajuntament ab les seves ofertes: la mateixa «Barcelonesa» y la «Catalana»; y a pesar de que aquesta's comprometia a fer el servei per 279.312 pessetes menos (cada any) que l'altre, els senyors de la majoria han acordat encarregarlo a la «Barcelonesa».

«TODO ES SEGÚN EL COLOR...»

—¿Què es això, per tu?

—Una làmpara.

—Dones, segons còm t'ho miris, es un tarugo.

UN BON CONSELL

—Nois, estic de pèga. ¡Sempre perdo!
 —Això rai: feste regidor de la majoria, y sempre guanyaras.

¿Per què ha sigut això?
 ¿Serà potser perquè la llum de la «Catalana» dona més llum?

Organisat—diu un periodic—per l'Institut Agricol Català, se celebrarà pròximament un concurs de pulverisadors.

Una idea:

La majoria del Ajuntament hi podria concorrer, an aquet concurs.

¿A titul de què, pregunten?

A titul del salero ab que, en quatre dies, han pulverisat aquets bons senyors el credit de Barcelona.

Y ja quasi ens atrevim a assegurar que s'endurien el primer premi.

Perquè, examinintho pel cantó que vulguin, pulverisadors més admirables que ells ¿s'han vist mai enlloc?

Caló el chapeo...

Don Emiliano Ambrosio se n'ha anat a Madrid a defensar la majoria radical del nostre Ajuntament.

A defensar la majoria?...

A defensar les garrofes!

Y que'ls Guñalons y Companyia'm perdonin el modo de senyalar.

PETIT CORREU

Demà dissabte, a les 10 de la nit, la Societat coral *Juventut Violetana* celebrarà en el seu local (Mercaders, 26) la inauguració de la seva Senyera ab una vetllada literaria - musical, en el programa de la qual hi ha números verament selectes.
L'ESQUELLA agraeix l'atenció que ab ella ha tingut la Junta al invitarla al acte.

XARADES

I

Es primera una vocal, també quinta, y negació es la tres; repetició prima y dos; un animal, quarta y dos, irracional; un historic salvador, tersa y hu, y viticultor; dos girada y quinta es au que'l banyarse molt li plau; total, calcul superior.

II

Es d'Espanya un riu primera; al revés, pera pescar, un arreu que's sol tirar ab nau de rem o velera; prop torrent, riu y riera o alguna altra terra humida hi creix be el dos invertida; el total, es instrument que lo fred y lo calent marca, y tres-quart, nova mida.

JOSEP SADURNÍ MAS DE LOS VALLS

ANAGRAMES

I

Els del poble de *Total* mengen el pa ab *tot* y sal.

II

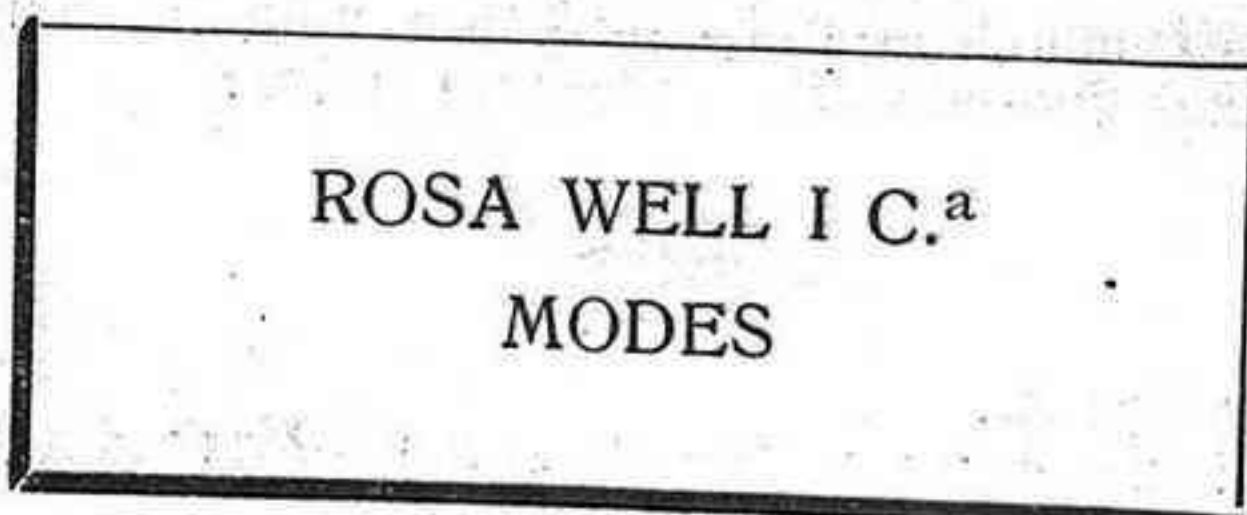
La *Tot* diu que quan *total*, sembla un home molt formal.

III

Al poble de *Tot* soc nat, y en el de *Total* casat.

MACO

TARGETA

Combinar aquestes lletres fins que donguin per resultat el títol d'una obra y el nom y apellido de son autor.

M. M. O. PAQUITU DEL PITU

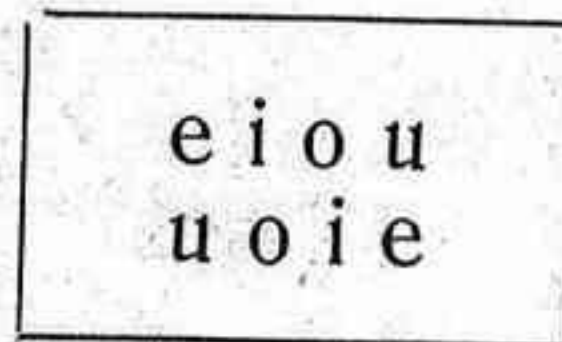
CONVERSA

—¿Vols venir a passejar, Anton?
—¡Sol, no! Si ve el teu germà, sí.
—¿Quin, en Ricardo?
—No, home! El que tu mateix has dit.

LLUÍS RAMIS CAMALÓ

JEROGLIFICS

I

JOAN ROCABERT

II

ZORAYA

III

RICARDO LAFFITTE

ALS DARRERS TRENCA-CAPS

A la Xarada I: *Maravella*.—A la Xarada II: *Blat*.—Al Jeroغليفic comprimit: *Cap de partit*.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitg, núm. 20 BARCELONA

Preus de suscripció: Fòra de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

PER TOT ARREU SE VEN

L'Almanac de L'Esquella de la Torratxa pera 1911

En 112 planes, profusament ilustrades, hi trobaran:

La creixensa de Barcelona, per S. Sanpere y Miquel. — Un poema d'Apeles Mestres. — Una novela de l'Avell Artís. — Cansons humorístiques : Balls populars : Jocs y joguines, per R. Serra y Pagès. — Visió de la ciutat futura, per X. Alemany. — Un drama d'en Puig y Ferreter. — Una ben detallada historia del Municipi de Barcelona desde l'època romana fins als nostres dies. — Un dialog, per A. March. — La doma dels deus, per Gabriel Alomar. — Notes còmiques : Historietes, &., &.

L'Almanac de L'Esquella de la Torratxa

es un volum interessantissim

Preu: UNA pesseta

EL AÑO EN LA MANO Almanaque-Enciclopedia de la vida práctica para 1911

Todos los que compren EL AÑO EN LA MANO antes del día 22 del corriente, tienen participación en un billete entero de la *Lotería de Navidad*

Precios:	{	Edición en cartoné.	Ptas. 1'50
		» de lujo	» 2

Almanac de La Campana de Gracia

pera 1911

Sortirà aviat Preu: DOS rals

DIETARIOS PARA 1911 Desde 1 á 3 pesetas

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

FIGURES MITOLÒGIQUES
UN DEU SOSPITÓS

¿Neptú?... ¿Mercuri?